

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

A húsmarhatenyésztés állategészségügyi kérdései

VIII. Húsmarhatenyésztési Konferencia
2019.11.20.

dr. Gombos Zoltán

Élelmiszerlánc—felügyeleti Főosztály, főosztályvezető

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Témakörök

- **Járványügy**
- **Szabályozás**
- **Élelmiszerbiztonság**
- **Nemzeti támogatások**
- **Export-kérdések**

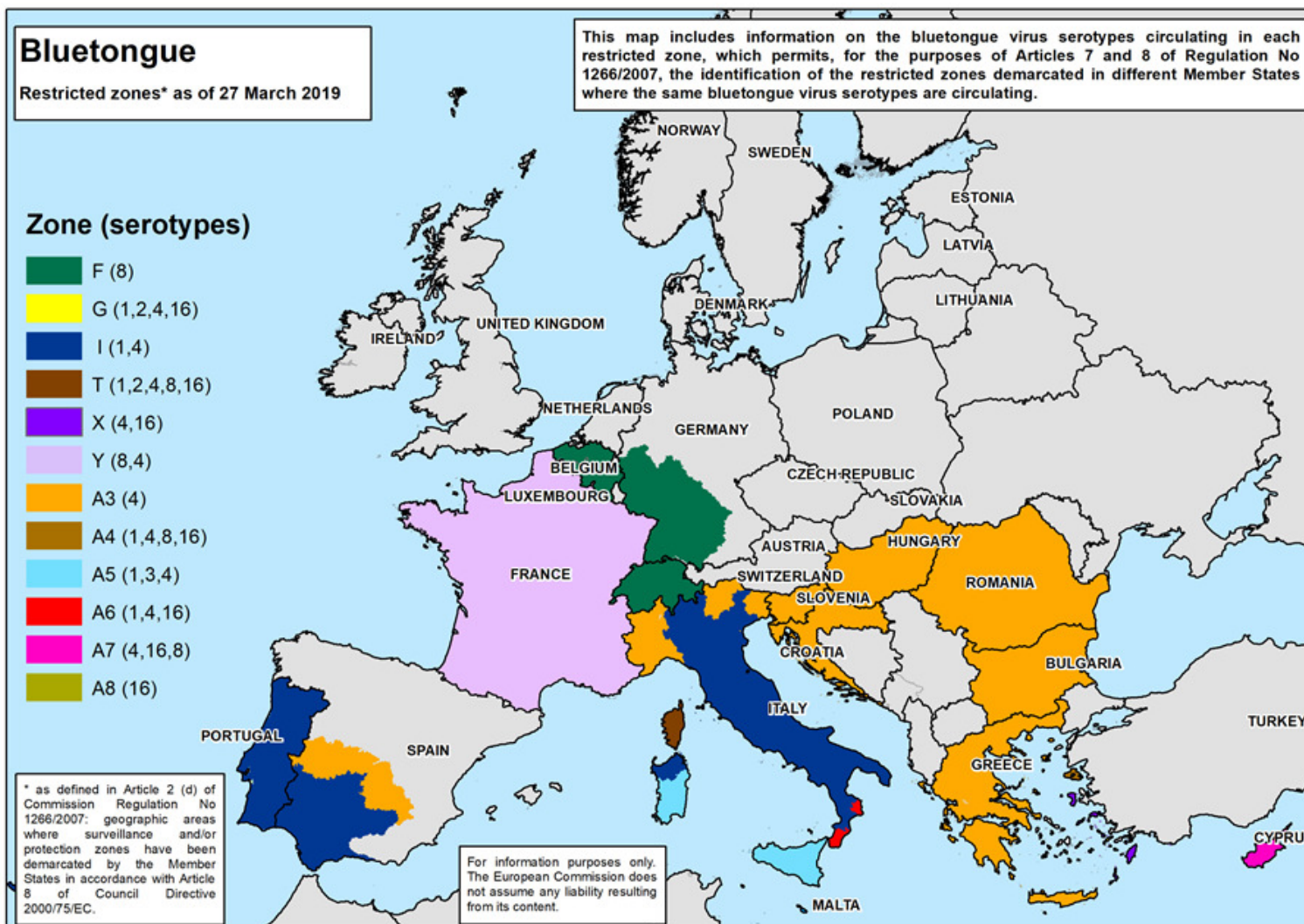

Kéknyelv betegség

- Utolsó kitörés: 2015. november
- Állategészségügyi Világszervezet (OIE) kódexe alapján mentesek vagyunk, EU még nem - kereskedelmi hátrány
- Mintaküldés
- Új vizsgálati program: 2019. júniustól
- **2021. januári** kéknyelv-betegség mentesség

2014
77 kitörés (5
fertőzött
megye)
2015
37 kitörés (9
fertőzött
megye)

Jelenlegi uniós korlátozás alatti területek

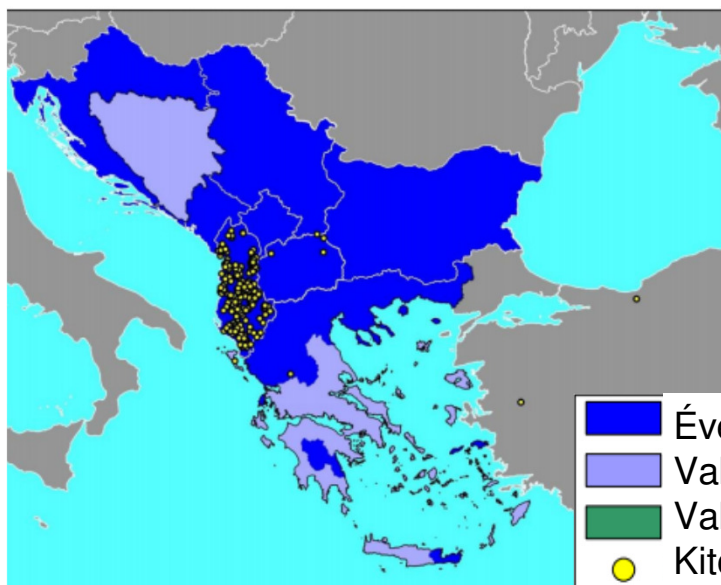
Lépfene

- Bejelentés köteles, zoonózis
- Akár 50 évig fertőzőképes a spóra (legelők!)
- Gyógykezelhető, vakcina!
- 2019: Békés megye – humán esetek házi vágásból – nemzetközi vonatkozások

Bőrcsomósodás-kór európai alakulása

2017

Kb. 500 kitörés 3 országban
(kivéve Töröko.)

2018

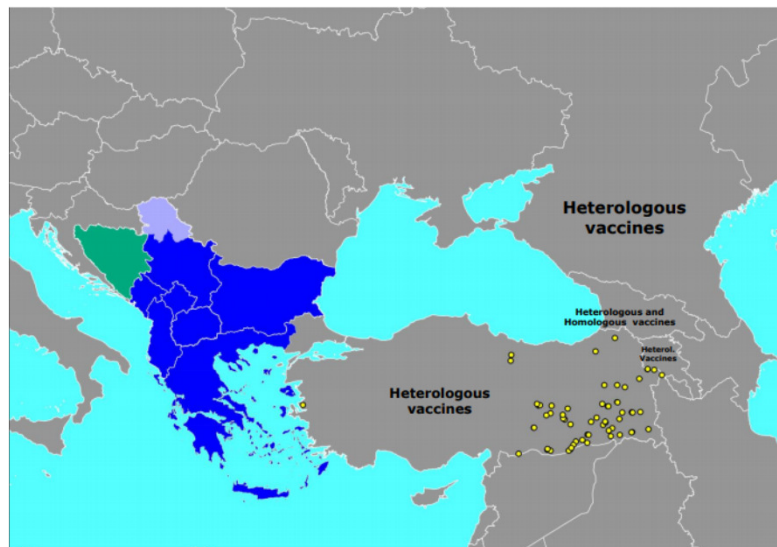

0 kitörés (kivéve Töröko.)

Bőrcsomósodás-kór európai alakulása

2019

0 kitörés (kivéve Töröko.)

EU

regionalizáció

Orange: Mentes –
vakcinázással
Red: Fertőzött

2019/81, 2019/82/EU Bizottsági
végrehajtási határozat

nébih

AM rendelet a szarvasmarha gümőkór elleni védekezésről

A 2014/91/EU bizottsági végrehajtási határozat **elismerte Magyarország szarvasmarha gümőkórtól hivatalosan mentes státuszát.**

Lehetőség nyílt a betegséghez kapcsolódó eljárások könnyítésére és egyszerűsítésére - a 1964. június 26-i 64/432/EGK tanácsi irányelv alapján

Csökkenek az állattartó pénzügyi, valamint a hatóság pénzügyi és bürokratikus terhei

AM rendelet a szarvasmarha gümőkór elleni védekezésről

Legfontosabb módosítások a korábbi előírásokhoz képest:

- A szarvasmarha-állomány gümőkórtól hivatalosan mentes minősítésének megtartásához **6 hetes kor** helyett **12 hónapos kortól kötelező az éves tuberkulin próba vizsgálat.**
- Az állattartó kérelmére engedélyezhető, hogy az **ellenőrző vizsgálatokra** az eddigi éves vizsgálatok helyett csak **kétévente** kerüljön sor a jogszabályban meghatározott feltételek teljesülése esetén.
- **Az állattartók a beteg állat kiemelésével hamarabb mentesíthetik** állományukat a gümőkór betegségtől.
- A korábbiakhoz képest **kevesebb esetben kell forgalmi korlátozást elrendelni** az állományra, ha a vizsgálatok során adott reakciók feltételezhetően **nem specifikus eredetűek.**

AM rendelet a szarvasmarha gümőkór elleni védekezésről

Új elemek a rendeletben:

- A szarvasmarha-állományok e rendelet alapján megvalósuló intradermális tuberkulin vizsgálatának **eredményeként kétes és gyanús kategória került megkülönböztetésre.**
- A **kétes kategória** az adott egyeden végzett intradermális tuberkulin próba eredményére vonatkozik, a **gyanús kategória** az egyed szarvasmarha gümőkórral való esetleges fertőzöttségére utal.
- A rendelet a korábbi előírásokhoz képest részletesen **meghatározza** a szarvasmarha-állományok éves vizsgálatának **szervezésével összefüggő feladatokat** (ütemterv, állattartók értesítése a vizsgálatok ütemezéséről), valamint a vizsgálatok összesítésének, jelentésének rendjét az Európai Bizottságnak felé történő éves jelentési kötelezettség teljesítése érdekében.
- A betegségekre fogékony **kilőtt vadak zsigereinek összegyűjtése** a

AM rendelet a szarvasmarha gümőkór elleni védekezésről

További új elem gümőkór vizsgálat végzéséhez kapcsolódó **képzési kötelezettség** előírása.

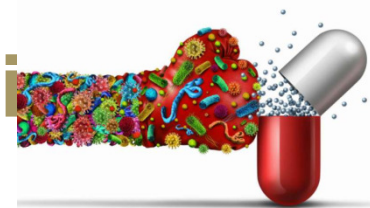
Az új rendelet a megyei kormányhivatalok szakembereinek gümőkór vizsgálatokkal kapcsolatos **képzési kötelezettséget ír elő**.

A képzés **az ország hivatalos gümőkór mentességének megtartásához** szükséges.

Célja, hogy az állatorvosok a jogszabályi előírásoknak **megfelelően végezzék el a vizsgálatokat**, mivel az azokhoz szükséges mérések végrehajtása gyakorlatot igényel, elsajátításához külön képzés szükséges.

Az antimikrobiális rezisztencia

Az AMR jelentősége

- a kórokozók ellenállóképessége az egyes hatóanyagokra – természetes jelenség, DE: felgyorsult, kevesebb hatásos szer, több rezisztens törzs
- emberekben, állatokban hasonló kórokozók: ún. „Egy egészség” kérdés
- veszélyezteti a fertőzések megelőzését, kezelését és egyéb beavatkozások sikerességét
- súlyos gazdasági és egészségügyi veszteségek

Okai

- AB túlzott, nem megfelelő felhasználása
- új, hatásos hatóanyagok hiánya
- globalizáció: gyorsabb terjedés

Közegészségügyi adatok

- világszinten évente kb. 700 000, EU-ban 33 000 haláleset - 2050-re vezető halálok lehet a világon
- évi 1,5 milliárd EUR veszteség

Nemzetközi intézkedések

- az AMR ellen számos nemzetközi (OIE, WHO, FAO) intézkedés van érvényben
- EU: 2022. január 28-tól alkalmazandók az új, állatgyógyászati készítményekről és a gyógyszeres takarmányokról szóló rendeletek – szigorítás az antimikrobiális szerek

Az AMR számokban – hazai adatok

ESVAC

- az állategészségügyi antimikrobiális felhasználás európai felügyeleti rendszere
- önkéntes, részvétel
- HU: 2010 óta jelent, nagyker. eladási adatok
- 2017. évi adatok: 9. ESVAC jelentés (2019. október 15.) – 31 ország
- 2011-2017: EU szinten -32%
- **HU** állategységre vetített (mg/PCU) aktív hatóanyag eladási adatai:

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mg/PCU	269,6	192,5	248,5	230,7	193,1	2011,4	187,1	191,0

- HU 2017-ben a **4. legnagyobb fogyasztó!** (CY, IT, ES után)
- 2010 óta mindig az első 5-ben

AMR monitoring

- harmonizált EU monitoring program
- zoonotikus és kommenzalista baktériumfajok antibiotikum hatóanyagokkal szemben vizsgálják (Salmonella, Campylobacter jejuni és C. coli, E. coli, Enterococcus)
- tyúk, brojler csirke, pulyka, sertés, **szarvasmarha** minták
- egészséges állatokból!
- magas arányú rezisztencia, multirezisztens törzsek is megjelentek
- állatpatogén törzsek: szintén jelentős rezisztencia

Nemzeti AMR elleni intézkedések

- **Állategészségügyi AMR intézkedési terv (2018)**
- elsődleges célok
 - az AB felhasználásra vonatkozó adatminőség javítása, telepi felhasználás kontrollja
 - felhasználás csökkentése (főleg kritikusan fontos hatóanyagok)
 - a felelős és fenntartható antibiotikum-használat szorgalmazása
 - preventív intézkedések segítése (vakcinázás, telepi higiénia)
- érintett szereplők: állattartók, szolgáltató állatorvosok, gyógyszeres takarmány-előállítók, gyógyszer nagy- és kiskereskedők, élelmiszeripari vállalkozók, hatóság, fogyasztók
- **Jogszabály-alkotás** – az új EU-rendeletek és a nemzeti intézkedési terv alapján
- Készítmények forgalomba hozatali engedélyeinek **felülvizsgálata** AMR szempontból
- Adatgyűjtés (ESVAC, OIE), laborvizsgálatok (AMR és reziduum monitoring)
- **Hatósági ellenőrzések**
 - Élelmiszerlánc-felügyeleti ellenőrzési terv 2019/2020., 2019. április 1-től
 - Tartalmazza: antibiotikum-rezisztencia ellenőrzési terv, reziduum-toxikológiai ellenőrzési terv, állatgyógyászati szer és oltóanyag piacfelügyeleti mintavételi terv, élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi létesítmény-ellenőrzési terv
 - Új prioritás a létesítményellenőrzésben: telepi gyógyszerhasználat ellenőrzése
 - Célállatfajok: **szarvasmarha, juh, kecske**, sertés, vízibaromfi
- Antimikrobiális szerek helyes használata - **tantárgy** az állatorvos-doktori szakon
- **Kommunikáció**: meddighat.hu szemléletformáló program, Zállatorvos videó
- **Együttműködések** az ipari szereplőkkel, tudományos intézetekkel, társhatóságokkal

TIR átalakítás

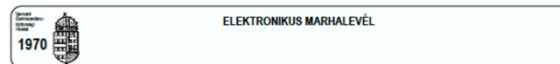
- **40/2018. (XII. 15.) AM rendelet** a tartási helyek, a tenyészetek nyilvántartásáról szóló és egyes állatazonosítási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- **EU-s megfelelés, nyomon követés biztosítása**, állategészségügyi, élelmiszerlánc-biztonsági szempontok erősödése → Változások a nyilvántartásban, pontosítások
- fogalom-pontosítások (pl. lófélék)
- **Tartási helyek és tenyészetek összerendelése**: tartási helyenként különböző tenyészetet kell létrehozni (egy tenyészet: egy tartási hely)
- **Országos Adatbázis** - állatlétszámok nyilvántartása beemelése
- Nébih honlapján közzétett módon, formanyomtatványon vagy **elektronikus felületen** bejelentés
- nagylétszámú állattartó telep esetén a szolgáltató állatorvos vagy az állategészségügyi szolgáltató bejelentése

E-marhalevél

• 99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet 12. § (5): Az állattartó, **ugyanazon megye** területén lévő **állattartó típusú** tenyészetek közötti állatmozgás esetén, az új tenyészetbe kerülés bejelentésekor, a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló rendeletben elrendelt tartási hely és tenyészetek összerendelését követően, a marhalevél **elsődlegesen elektronikus** formában kerül kiállításra. Az állattartó kérésére és költségére a marhalevelet a NÉBIH papíralapú formában is kiállítja.

- pdf formátum
- lementhető, kinyomtatható
- tulajdont nem igazol
- kiadási sorszáma követi a papíralapú marhaleveleket
- aktuális tartó adatai
- előző tenyészetkódok
- QR kód
- bizonylatként nem funkcionál

Kiállítás dátuma: 2019.03.14 Kiadási sorszám: 2

Az egyed ENAR nyilvántartási száma: **DE 1305421897**

neme: nőivar (iszó)
színe: fekete-tarka
születési dátuma: 2017.03.07
előző (külföldi) azonosító
anya/receptiens: DE 1304779308

Állattartó:
Agrota-ZL Kereskedelmi És Szolgáltató Kft.
2100 Gödöllő
Ady Endre sétány 26

Tenyészet kódja: HU 8381789
2100 Gödöllő
Ady sétány 26

Egyed tenyészetek:

	Ország	Tenyészet kód	Belevétel dátuma	Ország	Tenyészet kód	Belevétel dátuma
1	DE	130570971031	2017.03.07			
2	DE	130600379901	2018.01.23			
3	HU	4407481	2018.01.24			
4	HU	8381789	2019.03.05			

E-marhalevél

- Az új bizonylat csak és kizárólag **webes rögzítő felületen** kezelhető a tartók részéről (webENAR)
- Hatósági szereplőknek jogosultságnak megfelelően az **ALI-s** menüjébe is be fog kerülni
- Mindkét tenyészet (az indító és a fogadó) **azonos tartóhoz** tartozhat
- Mindkét tenyészet csak **árutermelő típusú** lehet
- A két tenyészet azonos ÁEÜ hatósághoz kell tartozzon (megye)
- A fogadó tenyészetbe való bekerülés dátuma és az indító tenyészet kikerülési dátuma közt **nem lehet 1 napnál több.**

Ezekon felül, mind a marhalevél alsó feldolgozásánál, mind a marhalevél első feldolgozásánál futó ellenőrzések

Új Állategészségügyi kerettörvény: 2016/429/EU

Hatály:

- fertőző állatbetegségek
- a tartott és a vadállatokra, valamint azok termékeire vonatkozóan a betegségek megelőzésére és felügyeletére (felszámolására) vonatkozó elvek és szabályok
- szárazföldi és víziállatok
- a rendelkezések többsége most is hatályos – ezeket átdolgozták, és kiigazították, hogy átfogóak legyenek és kevesebb teherrel járjanak
- új elemek: pl. kulcsszereplők felelőssége, állatorvosi látogatás, újonnan felbukkanó betegségekre vonatkozó

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Új Állategészségügyi kerettörvény:

2016/429/EU

Hatály:

- betegségek megelőzése, vészhelyzeti felkészültség, tájékozottság
- járványvédelem
- élő állatok és egyes termékek nyomkövetése
- Unión belüli mozgások és az Unióba való belépés
- surveillance
- betegség elleni intézkedések, felszámolás, vészhelyzeti

intézkedések nem terjed ki:

- állatvédelem, takarmányok, állatgyógyászati készítmények...

hatálya alá tartozik, de külön szabályok vonatkoznak rá:

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet · Országos Főállatorvos

Új Állategészségügyi kerettörvény: 2016/429/EU

Betegségek listázása (jegyzéke) és priorizálása, fajok listája:

„legfontosabb” betegségek a rendeletben: RSzKF, KSP, ASP, HPAI, AHS + melléklet (módosítható)

5 betegségkategória – intézkedések különbözők

A: amelyek általában nem fordulnak elő az Unió területén és amelyek kimutatásakor azonnal mentesítési intézkedéseket kell tenni

B: amelyekre vonatkozóan valamennyi tagállamban járványvédelmi intézkedéseket kell hozni az Unió-szerte történő felszámolásuk érdekében

C: amelyek egyes tagállamokat érintenek és amelyek esetében intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy megakadályozható legyen átterjedésük az Unió hivatalosan betegségtől mentesnek minősülő vagy olyan területeire, amelyek rendelkeznek mentesítési programokkal

D: melyek esetében azért van szükség intézkedésre, hogy megakadályozzák az Unió területére való bejutásuk vagy a tagállamok közötti mozgás következményeként való elterjedésüket

Új Állategészségügyi kerettörvény:

2016/429/EU

Betegségek listázása (jegyzéke) és priorizálása, fajok listája:

A: bőrcsomósodáskór, CBPP, juh- és kecskehimlő, PPR, RSzKf, keleti marhavész, Rift-völgyi láz, (*afrikai lópestis, takonykór, afrikai sertéspestis, klasszikus sertéspestis, HPAI, Newcastle-betegség*)

B: tuberkulózis, brucellózis (abortus, melitensis, suis), veszettség

C: IBR, BVD, EBL, Paratuberkulózis (*fertőző arteritis, Aujeszky-betegség, Varroa*)

D: kéknyelv, szarvasok epizootiás haemorrhágiás betegsége, lépfene, trichomonózis, camylobacteriosis, Brucella ovis, (*fertőző kevésvérűség, tenyészbénaság, venezuelai*

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

nébih

Új Állategészségügyi kerettörvény:

2016/429/EU

Hatályos: 2016. április 21.

Alkalmazandó: 2021. április 21.

Másodlagos jogszabályok:

- Bizottságnak kell kidolgoznia
- A legfontosabbakat 24 hónappal az alkalmazás előtt el kell fogadni – nyilvános konzultáció!

A jelenlegi jogszabályok (mintegy 50 irányelv, rendelet és ezek kapcsolódó határozatai) felülvizsgálatra kerülnek!

Mikotoxin helyzetkép a takarmánynövények körében

- A 2019-es év időjárása miatt **az idei búza és árpa esetében előfordulnak fuzárium toxinnal erősebben szennyezett tételek;**
- **Elsősorban a DON (deoxynivalenol) toxin** szennyezettségről vannak adatok, általában csekély, de esetenként extrém magas értékekkel;
- **A fertőzés jeleit nem mutató gabona is tartalmazhat toxint,** másrészt nem minden *Fusarium* faj termel toxint!

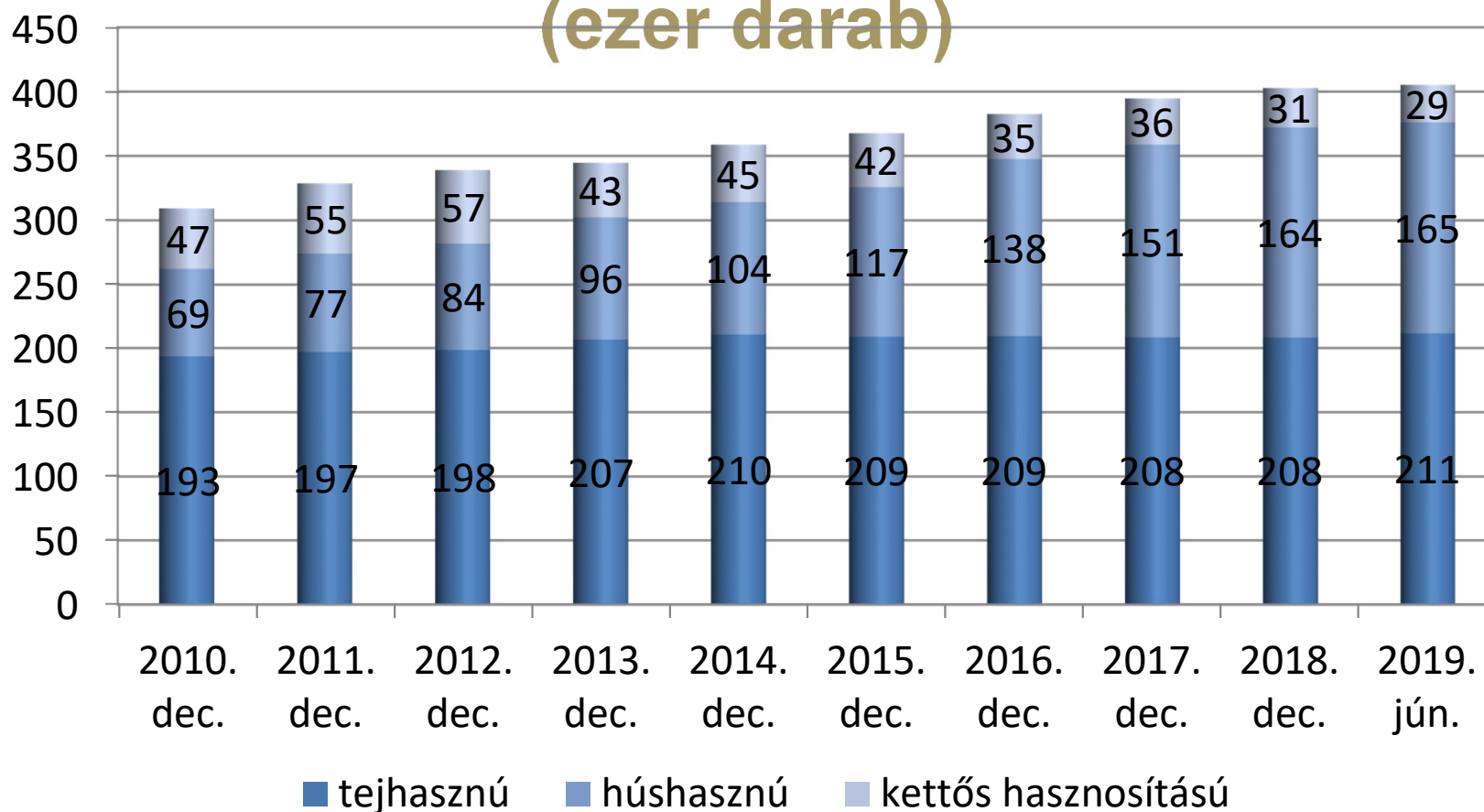
Mikotoxin helyzetkép a takarmánynövények körében

- **Tejelő szarvasmarha esetében nem számítunk jelentős problémára, mivel:**
 - A szarvasmarha kevésbé érzékeny a DON-ra;
 - A tejelő marhák adagjába a kalászos gabonák jellemzően kisebb mennyiségben kerülnek be;
- **DE: a mikotoxin szennyezés megjelenhet a tömegtakarmányban is, a kukorica szilázs esetében is lehetséges a DON szennyezés;**
 - Az összeadódó szennyezés már okozhat problémákat, termeléseszköket!
- A DON szennyezés **a tejben várhatóan nem jelenik majd meg, élelmiszerbiztonsági problémára jelenleg nem számítunk.**

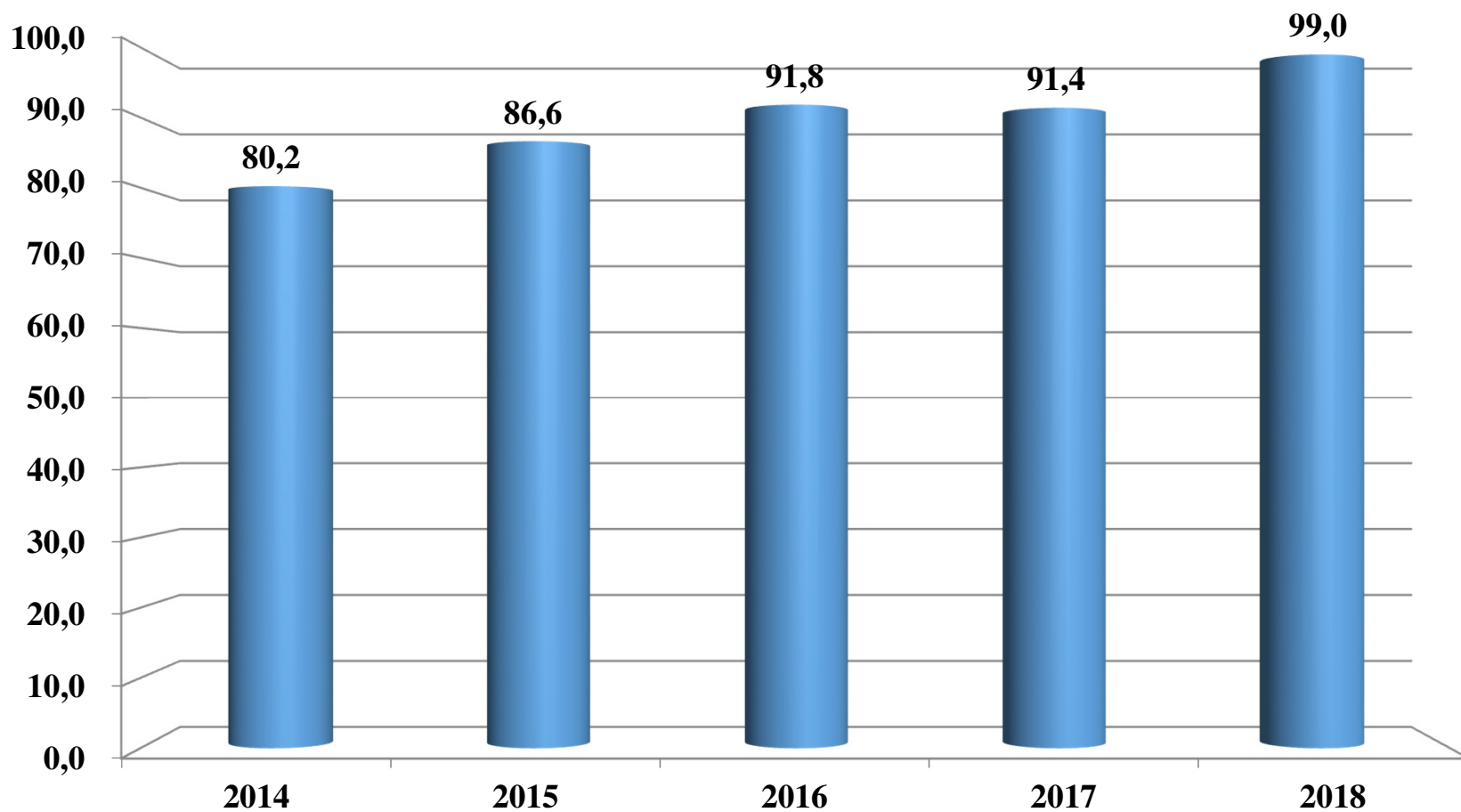
nébih

A tehénállomány hasznosítás szerinti alakulása (ezer darab)

Vágómarha termelés (ezer tonna)

Támogatások

Jogcím	Ügyfelek száma	Kifizetett összeg (HUF)	Teljes boríték (HUF)
Területalapú támogatás (SAPS)	69 800	24,475 Mrd	245,5 Mrd
Zöldítés	80 619	19,369 Mrd	134,9 Mrd
Tejhasznú tehén	2 764	11,61 Mrd	22,7 Mrd
Hízott bika (ÁNT)	6 228	2,712 Mrd	2,934 Mrd
Szarvasmarha extenzifikációs (ÁNT)	1 701	2,157 Mrd	2,323 Mrd
Nemzeti tejtámogatás (ÁNT)	3 942	9,707 Mrd	9,978 Mrd

2019. október 20-i állapot

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Támogatások

Megnevezés	Igényelt egyed	Fajlagos támogatás	Keret
	darab	forint, 320 Ft/EUR**	Millió forint
Anyatehén	249 899	44 727	11 177,2
Hízottbika	81 795	17 569	1 437,1

Nemzeti támogatások

- **Az egyes állatbetegségek megelőzését és leküzdését szolgáló támogatás** 12,0 milliárd forintos forrása a 2020. évre is biztosított lesz, amelyből a szarvasmarha ágazat számos intézkedésen keresztül jelentősen részesül.
- Külön keretösszeg (1,5 milliárd forint) kerül évente elkülönítésre **a vemhes üszők állat-egészségügyi szolgáltatására, gyógykezelésére és immunizálására.**
- Évi 4,5 milliárd forint áll rendelkezésre az **állati hulla ártalmatlanításának és elszállításának támogatására.**

Nemzeti támogatások

- A **tenyésztésszervezési feladatok** 2010. évi 750 millió forintos támogatási keretösszege a 2017. évre 1,3 milliárd forintra növekedett és a 2019. évben is **1,3 milliárd forint** áll rendelkezésre (a támogatás 2020-ban is fenntartható).
- A támogatás hatékonyan segíti a törzskönyvezési, teljesítményvizsgálati és tenyészérték-bebecslési feladatok végrehajtását.
- **Cél a megemelkedett támogatási szint fenntartása.**

Nemzeti támogatások

A tenyészbika tenyésztésbe állításához az állattartó vissza nem térítendő mezőgazdasági csekély összegű támogatást igényelhet tenyésztésbe állítás a **támogatási időszakban: tárgyévet megelőző év szeptember 1. és tárgyév augusztus 31.**

Támogatás összege apaállatonként:

húshasznú tenyészbika esetén 750 ezer forint,

hústípusú magyartarka tenyészbika esetén 650 ezer forint,

magyar szürke tenyészbika esetén 400 ezer forint,

bivaly tenyészbika esetén 300 ezer forint

minden megkezdett 30 tehén egyedszám után egy apaállatra vehető igénybe

A tenyésztőszervezet igazolja az apaállat tenyésztésbe állítását

A támogatási kérelem benyújtása: szeptember 1. és 20. között
rendelkezésre álló keret: 700 millió forint

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Hosszútávú állatszállítás

- A vágóállatok iránti nagy kereslet az Eu-n kívüli országokban → kiemelt figyelem a jólétre szállításuk során.
- Minden lehetséges intézkedés az állatok szükségtelen szenvedésének elkerülésére
- Probléma a bolgár-török határ: a megfelelő infrastruktúra hiánya

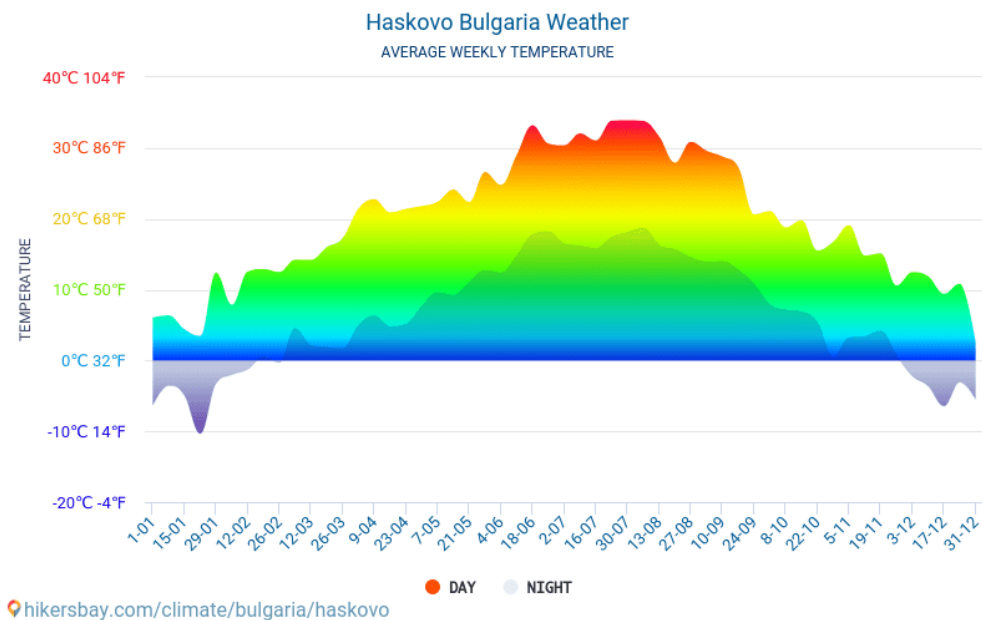
AGRÁRMINISZTERIUM

Élelmiszerlánc-felügyelet · Országos Főállatorvos

nébih

Hosszútávú állatszállítás

- 2018-ban és 2019-ben is tiltás az időjáráselőrejelzés alapján
- 2019-ben majdnem 3 hét egyhuzamban
- Az első elrendelő tagállamok között voltunk (Pl. még AT, IE)
- Sok pozitív visszajelzés
- Jövőre is tervezzük szükség esetén

Export-kérdések

Törökország:

- 2014-ben indult újra az export – folyamatos növekedés
- új bizonyítvány – bevezetése továbbra is elhalasztva
szigorúbb (IBR, EBL, Brucellózis)
könnyebb (BVD, Lepto., Camplyob., Tricho., Schmallerberg)

Izrael, Libanon

EU-n belül: Horvátország, Ausztria

Bizonyítvány helyes kitöltése!

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Köszönöm a figyelmet!

AGRÁRMINISZTERIUM

nébih

Élelmiszerlánc-felügyelet • Országos Főállatorvos

Köszönöm a figyelmet!

